

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version:

Sunngrén-Granlund, T. (2022). Vi behöver konst och kultur. *Svängrum-e*, oktober 2022.

Vi behöver konst och kultur

TEXT: Therese Sunngren-Granlund, forskningsledare vid Yrkehögskolan Novias institution för konst och kultur

Konst och kultur har en specifik roll i samhället – det finns inga andra mänskliga aktiviteter vars enda syfte är att skapa mening. Kanske är det därför vi så lätt tar den för givet.

Konsten är tätt sammankopplad med mänsklighetens historia och därför behöver den inte någon ytterligare motivering. Filosofen Jonna Bornemark säger att det svåra med att mäta konstens värde är att vi inte riktigt förstår oss på vilken roll konsten spelar i dag. Det här hänger ihop med uppfattningen om kvalitet som synonymt med mätbart. Vi vill alltså, genom att ordna saker i system och stapeldiagram, kunna bevisa vilket värde eller påverkan någonting har. Problemet när vi börjar kategorisera och hitta på system för kvalitetsmätning inom konst och kultur är att vi försöker mäta något som kanske inte ännu finns. Eller sådant som vi ännu inte vet något om.

Vad har då konst och kultur för värde för människor, organisationer och samhället i stort? Att mäta konstens värde känns ofta både luddigt och ogripbart. För hur och vad mäter man? Vilka faktorer ska tas i beaktande? Och behöver vi ens mäta konstens värde? Konst har också ett egenvärde och behöver finnas till för sin egen skull. Samtidigt finns det studier som visar att vi mår bra av konst och kultur, oavsett om vi tar del av den som publik eller själva skapar den. En rapport från WHO¹ visar att konst och kultur har stor betydelse för hur vi mår fysiskt och psykiskt. Konsten hjälper oss att öppna sinnet. När vi tar del av konst utmanas vi att reflektera över och analysera det vi ser, vilket samtidigt gör att vi utvecklar en starkare förmåga till kritiskt tänkande. Vår hjärna tvingas att tänka i nya banor vilket främjar kreativitet. Det här hänger ihop med att vi till vardags ganska sällan kommer i kontakt med sådant som är abstrakt eller visuellt svårt att ta till sig. Vi blir alltså mera kreativa av konst.

Konsten är också en viktig i form av dokumentation. Förmågan att berätta visuellt har gett oss många svar på frågor kring mänsklighetens historia. Konsten sammanfattar vår historia. Samtiden är morgondagens historia och samtidskonsten ett arv till följande generationer. Konst introducerar tankar från världen i oss, och för våra tankar ut i världen. Vår framtid är beroende av att vi ser och att vi lär oss av vår historia, samtidigt som vi måste våga skapa nytt.

Jag är övertygad om att man blir en bättre människa av konst.

Genom konsten kan man få ett annat perspektiv – ett perspektiv som rymmer allt från det sociala till det politiska, filosofiska, ekonomiska och det historiska i ett. För mig uttrycker konst sådant som är svårt att förklara på annat sätt. Konstnären tar puls på samtiden och varje verk är en frågeställning; allt ifrån det mest personliga, inåtvända frågorna till sådana som berör stora samhällsproblem. Konsten har potential att utmana våra tankar och idéer och ger plats för nya horisonter av icke-vetande. Den väcker vår empati och låter oss möta oss själva och varandra och ställa nya frågor. Om man bara

öppnar sig får man tillgång till så mycket mer, både på ett personligt och på ett bredare plan.

Referenser

¹*What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being? A scoping review.*

www.euro.who.int/en/publications/abstracts/what-is-the-evidence-on-the-role-of-the-arts-in-improving-health-and-well-being-a-scoping-review-2019